

Listi za sedeže na tribinah se dobijo pri gosp. Ernest Širca. Sedeži veljajo 50 kr.

Funkcionarji: Sodnija zastran d aril: Gospodje: Konjeniški stotnik Dragotin Haupt, predsednik; polkovnik vitez Friedrich. namestniji svetovalec Haas, Otto Falke, major vitez Schuberth, stotnik grof Maks Spauer. (Beli trak.)

K uri: Gospod major pl. Schuberth.

Starterja: Gospoda: Hausenbichler in Žigan. (Rudeči trak.)

Razsodnija: Gospodje: baron Hackelberg, baron Vaj, Pongrac, Lipold, Lenko. (Modri trak.)

Namestniki: Nj. svitlost knez Salm in gospoda baron Warsberg in dr. Langer. (Modri trak.)

Na tekališči: Gospodje: Dragotin Žuža, Jože Širca, Rudolf Žuža, Franjo Roblek. (Zeleni trak.)

Reditelj: Gospod Ernest Širca, mlajši. (Rumeni trak.)

Hmeljski sejmi. Južno štirsko hmeljarsko društvo v Žavci naznanja vsem hmeljskim trgovcem, pivovarjem in pridelovalcem hmelja, da bode letos na hmeljskem sejmi v Žavci v sredo dne 5. septembra prišlo na prodaj 2—3000 centov hmelja, drugo leto pa do 6000 centov. — Hmeljni sejmi bodo od 5. septembra počenši vsako sredo in saboto v mesecih: september in oktober; ako pa na sredo ali saboto kakih praznik pride, bode sejm drugi dan. Naznanja se še, da je savinjski hmelj vsled svoje finosti in ker ima veliko lupulina, pri pivovarjih jako priljubljen in je vprašanje za njim močno.

Odbor južno štirskega hmeljarskega društva v Žavci.

Pilštanjsko skazeno vino varovati, da popolnem pod zlo ne gre, je menda edini pomoček, ako se prekuha v žganjico. Neka tamošnja kuharica je iz njega delala rozolijo pridavaje v kotelj znanih dišil, n. pr. olupov limonadnih, pomarančnih, pelina, melisa, rmana itd.

Jož. Živkov.

Kako ravnati s kuhanim medom? Zvedenci so prošeni na ta sledeča vprašanja objaviti odgovorov v „Slov. Gospodarji“, namreč: bi li kazalo kuhan med pretočiti in kedaj? In kedar se nalije v sod, ga je li treba hitro zabiti ali mu odduška dati? Bi li kaj škodovalo, če bi se kuhani med preganil in prepeljal iz ene kleti v drugo, preden bi se točiti namenil? Kaki sodi so najbolji za med, vinski ali žganjični?

Sejmi. 27. avgusta Ljubno, Obrež ptujski, 28. avg. sv. Trojica v Slov. goricah, Svičina, 29. avg. Mahrenberg, Berače: Poličane, Žavec, 30. avg. Hajdina, 1. sept. št. Ilj v Slov. goricah, št. Ilj pri Šoštanj, Planina, Mozirje, 2. sept. Podsreda.

Dopisi.

Iz Ptuja. (Prihodnja volitev v okr. zastop.) Imenitnost te volitve razvidna je iz poslov, katere ima okrajni zastop opravljati. Izmed mnogih poslov omenim le, da ima okr. zastop za ceste skrbeti, da odločuje, kako se imajo ceste vzdrževati, kje nove napraviti, katere prestaviti, katere opustiti, katere iz enega razreda v drugega prestaviti itd. To pa stane vse denarjev in se dotika tistih, ki ceste potrebujejo in jih rabijo in tistih, ki plačujejo z dačo doklade, ki se za ceste in mostove uporabijo. Vsak, ki plačuje dačo, ve, koliko mora plačati leto za letom z dačo doklad, da se pokrijejo potrebščine okraja. Plačati pa so morali prebivalci okraja ptujskega doklad vkup za leto 1880 59.409 fl. 89 kr., za l. 1881 63.361 fl. 72 kr., za leto 1882 59.185 fl. 35 kr. To so gotovo lepi denarji in se more z njimi mnogo dobrega storiti za okraj, ako razumejo možje, ki sedijo v okrajnem zastopu, dobro gospodariti; zguba pa je tudi velika, ako se s tolikim denarjem slabo gospodariti. Potem ima okrajni zastop pravico, da voli iz svoje sredine zastopnike v okrajno šolsko svetovalstvo. Ta pravica pa ni tako brez vsega pomena, kakor marsikateri nevednež misli. Okrajno šolsko svetovalstvo sodeluje pri nastavljanju učiteljev in učiteljic. Ko bi imeli Slovenci sprva in do zdaj večino v okr. šols. svetovalstvu bi ne imeli učiteljev in učiteljic po naših šolah, kateri niso za naše šole, bi se ljudje ne silili, da stavijo v sedajnih slabih časih, ko dače ne zmagajo in jim živeža primanjkuje, novih šol, namesto da bi se stare popravljale in po mogočnosti razširjevale. V bodoče se to zabrani le s tem, če imamo svoje može v okrajnem zastopu in okrajnem šolskem svetovalstvu. Še nekaj: nova šol. postava dovoljuje, da smejo otroci, ki so zahajali šest let marljivo v šolo in so dobro napredovali, po dokončanem šestem letu izstopiti, kar dozdej ni bilo dovoljeno in so se starši, ki niso otrok 7. in 8. leta v šolo pošiljali, če tudi so jih doma za delo nujno in krvavo potrebovali, z denarji in zaporom kaznovali. Če bodo možje v okrajni zastop voljeni, ki poznajo naše razmere, bodo se nove postave posluževali, če pa pridejo taki, ki poznajo le mesto in mestne šole, bo ostalo za nas Slovence vse pri starem. Ko so nam Slovencem ljudje take sorte, kakor so Dr. Strafela, notar Rodošek, privandrani Pisk, Eckl, ki je slovenskim kmetom, ko so se zadnja tri leta v okr. zastopu sem ter tja oglašili za svoje pravice, pravil, „vi kmetje, vi ostanite doma pri svojem plugu“ v okrajnem zastopu gospodarili, dajali so takim učencem na pripravnišnici štipendije, katerih zdaj ne morejo rabiti nikjer med Slovenci, ker se ti mladi gospodje niso toliko potrudili, da bi se bili slo-

venski naučili, čeravno so slovenske groše jemali in se z njimi šolali. Ko so nam ti gospodje v okr. zastopu gospodarili, stavili so jako drage moste, n. pr. Borlski črez Dravo, za kateri je okraj še pred 3 leti bil okroglih 26.303 fl. dolžan, ter dolžuje še danes 15.500 fl., dajali so drage pojedine, darila itd. In ko je šlo za okrajno hranilnico, katera bi imela stopiti na mesto mestne, katere dohodki bi bili v korist celemu okraju ne samo mestu, (mariborska hranilnica nesla je minolo leto mestu črez 27.000 fl., tedaj je vrgla ptujška mestu gotovo črez 12.000 goldinarjev) so se imenovani gospodje temu najboljše upirali, skrbeč za mestno posojilnico (Vorschusskasse) in svoj žep. In takih rečij je več, toda ni prostora, da bi se vse zapisale. Če Slovenci ne bomo pametno volili, ali se za volitev nič brigali, bomo zopet v okrajni zastop dobili one gospodarje, kateri so nam v škodo preje 12 let gospodarili. Narodnjaki in domoljubi! národu je treba poduka! Podučevati ga je treba povsodi in pri vsaki priliki, da nas sovražnik ne prehiti, ki vse sile napenja, da ga zapelja. Če Slovenec neha biti gospodar v svoji hiši, postane hlapec in hlapčevanja ga Bog obvari!

Iz Loke ob Savi. (Loški pismo noša.) Gamšek, znani agent, „Kmetškega prijatla“ še vedno rogovili in Slovence draži. Ob času cesarjevega prihoda je na Zidanem mostu svoj „hoch“ gonil, da je še zdaj hripav. Neprehoma hvali „lisjaka“ rekoč, da se iz njega lahko nemški in slovenski uči. Res žalostno, da se 50 let ni nemškega naučil, kar nam razni debeli kozli njegovega pisanja jasno pričajo, res žalostno, da kot kranjski rojak, slovenskega jezika zmóžen ni. To je sad, ker se je v šoli nemški in slovenski vse ob enem učil in se nobenega dobro naučil ni. Ni še dosti, da Gamšek po tej mirni vasi rogovili, on tudi ptiče iz gnjezd jemlje in jih v kletke zapira, tako, da je že svojo sobo v celo menažarijo spremenil. Bode mu treba na prste iti. Tukajšnja učiteljica, ktera je v jeseni semkaj kruha jest prišla, se je izrazila uvidevši domačega fanta v sokolskem klobuku rekoč: „Jetzt werden auch hier diese Eseln existiren“. Svetovali bi ji, da bi se naravoslovja bolje učila, da ne bo fanta v sokolskem klobuku za osla imela. Naj si pri priložnosti osla bolje natanko pogleda, kar ima najlaglje priliko, če v Celje k nemškutarjem pride. Ni čuda, da ona otrokom, ki prvo leto šolo obiskujejo nemščino v glavo vtepa. Na eni strani Gamšek odraščene z „lisjakom“ krmi, na drugi pa učiteljica mladino ponemčuje!

Iz Celja. (Celjsko zdravniško društvo) je v svojem glavnem zborovanji 5. decembra 1881 o poravnanji zdravniškega plačila sledeče sklenilo: 1.) Pri nepoznanih ali kot slabe plačevalke znanih strankah, se mora pla-

čilo vsacega obiska takoj zahtevati. 2.) Kje pa zdravnik tega ne zahteva, naj se pravilo postavi, da se plačilo kmalu po dovršitvi zdravljenja poravna, ako ni se posebna nagodba sklenila. 3.) Zdravniki pošljejo strankam, ako se zdravniško plačilo takoj ne izroči, v poljubnem času, najdalje konec vsacega polletja svoje račune, kar uže mnogo zdravnikov stori in kar je tudi mnogim strankam ljubo. 4.) Ako se dolžnik brezuspešno opominja, tedaj bode društveni pravduik za poravnanje dolga skrbel. 5.) Društveniki si bodo vzajemno imena nagajivnih dolžnikov naznanjali, in od teh se ve da zahtevali, da takoj plačajo. Ti sklepi so 1. januarja 1882 svojo veljavo dobili, in društveniki so se zavezali, je v svoji praksi izvesti.

Iz Šaleške doline. (Svoji k svojim.) Meseca aprila t. l. se je pri nas osnovala takozvana „ortsgrupe“ nemškega „šulferajna“ in od istega časa so se tudi tukajšnje društvene razmere tako poostrile, da se pošteni Slovenci in nemškutar niti videti ne moreta. Treba se mi zdi izpovedati, da v občinskih zastopih naših trgov ima narodna stranka veliko večino, toraj zamorejo le izvanredni ljudje biti, ki se za nemškutarijo tako zanimajo. In temu je res taka. Največ nemškutarjev postavijo naši učitelji. Judež Iskarijot je brezvestno Kristusa za 30 srebernikov izdal. To pa služi našim učiteljem v izgled, da za 30 Judeževih goldinarjev, katere jim nemški šulferajn za uspešno ponemčevanje ponuja, hladnokrvno svoj narod izdajo. Ali svesti si naj bodejo, da se jim bode posojeno vračalo. Pride čas, ko bodo svojo lahkomišelnost grenko obžalovali. Drugi del pri šulferajnu postavijo naši trgovci. Le ti pa bi najmanj smeli se v zadeve vmešavati, katere so njihovim kupcem nasproti. Sicer imamo pa tudi tukaj pri trgovcih hvalevredne izjeme, katere hočem tukaj omeniti, da se bodo vsi zavedni prebivalci in pošteni Slovenci našega okraja vedeli po njih ravhati. V Velenji je trgovec g. J. Mahan rojen Nemeč, h kateremu je prišel v svojem času neki L. Tišler, ter ga nagovarjal, naj k „šulferajnu“ pristopi, a oni mu odgovori: jaz dobro znam, ka to društvo le razprtije mej Slovenci dela, pa jaz od Slovencev živim, toraj mi nikakor ne sodi k „šulferajnu“ pristopiti. To so besede poštenega nemškega trgovca. V Šoštanji se je pa naselil pred kratkim trgovec g. V. Vokav in svojo štacuno odprl v Zabreznikovej hiši. Kolikor mi je znano, je ta gospod pošten Slovenec in si poleg razprodaje dobrega blaga le skromni dobiček išče. Ta dva trgovca toraj vsem zavednim narodnjakom v naše bližini najtoplejše priporočam ter je vsakega posameznika dolžnost v pristopnih mu krogih ves upliv porabiti, da se le nam prijazni trgovci podpirajo. O naših oštrijaših hočem še danes molčati, ali tudi

to ljulko bode treba iztrebiti, predno bode dozorevala. Za danes dovolj.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarska rodbina je sedaj zopet na Dunaji, kder so zbrani vsi ministri in tudi hrvatski ban grof Pejačević. Ta poroča o rabukah v Zagrebu, Karlovcu, Sisku zoper ogerske grbe z magjarskimi napisi. To je zoper postavo; napisi morajo na Hrvatskem biti hrvatski. Magjari baje hočejo strgane grbe po sili zopet pribiti. No, Hrvati jih bodo gotovo zopet strgali. — Na Dunaji mudi se srbski kralj Milan, došel je tudi rumunski kralj Karol. Pravijo, da ima to visoke politične namere. — Liberalni „Bauernverein“ šteje na Štajerskem 1716 vpisanih udov, ki so vplačali 945 fl., a liberalni vodje so potrošili 1064 fl. To je prav liberalno gospodarstvo, ki je kmetom tako koristno, kakor njivam toča. — Kranjski deželni odbor začel je slovenski uradovati. Slava! Nemški liberalci so pa kosmato lagali v svet in trobili, da bo deželni predsednik g. Winkler prestavljen na Dunaj. Vse je zlegano. — V Trstu so lahoni pridnega urednika vladnega lista „Tagblatt“ po noči napali in grdo razmesarili, da je revež komaj pri življenju ostal, nemški liberalci tega nič posebno ne grajajo, pač pa se grdo režijo, ker je baje v Ljubljani nek slovenski sokol nemškuti puntarski, frankfurtarski trobojni trak premeknil. — Koroški učitelji imajo prvokrat za slovenske kraje v Podkloštru velik shod, za nemške pa v Belaku. Graška „Tagespošta“ je kar omedlevati začela, ko je to izvedela, zlasti črno pred očmi jej postaja, ker je šolski inšpektor celó v Borovljah slovenski spregovoril. Tako črtijo in sovražijo liberalni Nemci uboge Slovence, katere imenujejo „Wenden“. Ko bi Slovenci tako hudobni bili, lahko bi jim vračali ter jih imenovali „Švabe“. No, tega pa nečemo. — Zavoljo magjarskih grbov je tudi v Senji in še nekaterih mestih hrvatskih in slovenskih prišlo do razbijanja; Hrvati so povsod magjarske grbe potrgali s sten. Hrvati se ne dajo dalje od Magjarov tako naduto tlačiti, kakor se je do sedaj godilo mnogo let.

Vnanje države. Nemški cesar Viljelm in jegov železni Bismark tuhtata na vojsko zoper Ruse in Francoze ob enem, ker mislita, da drugače ne zapustita Nemčije za vse veke vekov zagotovljene in zavarovane. Zato iščeta zaveznikov po vsem širokem svetu: Turke, Rumune, Italijane, Španjolce in Kitajce. Z Avstrijo sta zvezo podaljšala na 6 let, vendar ta zveza ne meri na boj, ampak v ohranitev miru. — Francozi podpirajo punt zoper španjskega kralja, ker je baje ta Bismarku obljubil, v slučaju vojske Francozom prhnoti za hrbet. — Judom so

Rusi prepovedali krščanske hlapce in dekline službo jemati. — Srbski minister Piročanec prejel je od nemškega cesarja red rdečega orla in pravoč je, da se Srbi zvežejo z Nemci proti Rusiji, če pride do vojske; toda Srbi preženejo poprej Piročanca z Mitanom vred, preden toliko nehvaležnost in bratomerstvo pričnejo. — Črnogorski knez bil je v Carigradu od sultana častno sprejet. Kaj to vse potovanje pomeni, to ni prav jasno. — Italijanski republikanci imajo v Raveni velik shod; vlada se ga ne upa prepovedati. — V egiptovski deželi davi kolera še vedno najhuje v Aleksandriji, menje v Kahiri, v celej deželi umerje vsaki dan po 300 ljudij. — V Tonkingu so baje Francozi začeli napadati glavno mesto anamsko Hue, upajo pa potem anamskega novega cesarja prisiliti v mir, preden mu Kitajci dojdejo na pomoč. Ti se namreč resno pripravljajo na boj zoper Francoze.

Za poduk in kratek čas.

Še enkrat cesar v Ptuiju.

Nazočnost cesarjeva v Ptuiju nas je z velikim veseljem napolnila, ker se je takrat pokazalo, da so Slovenci v Ptujskem okraju v ogromni večini, in da je Nemcev le mala peščica.

Od Hajdine do mesta, kder se je cesar peljal, ni draga slišati bilo, kakor „živio“, v Ptuiju pa, kder so si nemškutarji prizadevali, cesarju nemško lice mesta pokazati, so bili „živio“ klici tako glasni in mnogoštevilni, da so se „hoch“ klici slišali, kakor zamolklo hripanje pod razvalinami pokopanege, in tudi na dvorišči okrajnega poglavarstva, kder so sami dostojanstveniki čakali na cesarja, so „živio“ klici tako glasno zadoneli, ko se je vladar pripeljal, da so še tisti, kateri so „hoch“ skekati nameravali, v odločivnem trenutku na to pozabili.

Duhovniki, od cesarja sprejeti, so se z „živio“ klici poslovlili ravno tako naši vrli kmečki župani. Zato je presvitli cesar tudi, ko je bilo okrajno glavarstvo v okrajnim šolskim svetom sprejeto, prvo vprašanje na okrajnega glavarja stavil: „Ta okraj je slovenski?“ Na kar mu okrajni glavar odgovori: okraj je izključljivo slovenski samo v mestu Nemci stanujejo.

G. komisarja Arailzo je presvitli cesar vprašal: „Vi gotovo tudi znate slovenski“. Na kar mu ta odgovori, da zna.

To je važno. Prvo vprašanje bilo je res vprašanje. Cesar je hotel popričano imeti, da je okraj slovenski. Iz odgovora pa je sledila posrednja zapoved v obliki vprašanja, „da v slovenskem okraju uradnik tudi slovenski znati mora“.